

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 23

Gorica - 4. junija 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

NOVA ERA

Trst, 1. junija 1953.

Avstrijsko vprašanje zopet na dnevnem redu

Era pomeni štetje let. Slovenci imamo globoko v spominu zapisano Benitovo »ero« z vsemi njenimi dobrotami. Mohamedanci se danes štejejo leta od takrat, ko je njih prerok Mohamed tekkel iz Meke. Stari Rimljani so začeli svojo ero, ko sta se skregala Romul in Rem. Slovenci nismo nikoli šteli let po svoje; ko je vladal kralj Matjaž, se nihče ni spomnil na to, pozneje pa tudi ne.

Prihajali pa smo v stik z raznimi tujimi erami. Spoznali smo starorimsko, sicer resda malo bolj od daleč; trdo smo nekaj stoletij občutili mohamedansko ero (a tudi nekateri Turek je klecnil pod slovensko pestjo), da o Benitovi niti ne govorim, ki se je tudi za Benita samega klavno končala in smo takrat upali, da ne bo nikoli nobene ere več. Toda up goljivi!

V Trstu namreč naši šolniki že nekaj časa sem izražajo težke slutnje, da se je na polju slovenskega šolstva začela nova »era«, ki sicer še ni uzakonjena v Uradnem listu, ki pa že meče svojo senco na bližnji bodočnost naše šole. Pravijo, da se je ta era začela s prihodom prof. Fadda na vzgojni urad v Trstu. Trdijo, da je ta gospod popolnoma prelomil s tradicijo glede slovenskih šol, češ da mnoge stvari niso nikjer uzakonjene (radovedni smo, kje so uzakonjene kompetence prof. Fadda), da hoče vse sam odločati, da pa o naših šolah in o splošnem položaju v Trstu le malo ve.

Ko slišiš take in podobne glasove, se kot zaveden Slovenec, ki ti je pri srcu dobra vzgoja sedanja in bodoča naše mladine in ki te skrbi dragocena kulturna ustanova slovenskih šol, vprašaš, ali je res kaj na tem, da g. prof. Fadda skuša stuberkulzirati slovenske šole, ker jih pač brez pristanka anglo-ameriških zaveznikov ne more ukiniti, in kako je z njegovo obljubo o absolutni objektivnosti. Pravijo namreč, da je kmalu po svojem prihodu korporativno zbranim slovenskim šolnikom slovesno obljubil, da bo do slovenskih šol pravičen, objektivni in da bo skrbel samo za blagor in zboljšanje šol. Kako je v tem prvem šolskem letu držal svojo obljubo? Po delih spoznaš človeka, ne po besedah. Ogledimo si torej dejanja g. prof. Fadda za zboljšanje slovenskih šol, v kolikor smo kot ljudje iz javnosti o njih poučeni.

Svojo naklonjenost je Slovencem pokazal s tem, da je iz vodstva počasi izrinil slovenske funkcionarje na superintendenci in na vzgojnem uradu in polagoma izročal te zadeve strokovnjakom, katere je za našel v Trstu ali pa jih je privlekel s sabo. Značilno je, da so menda vsi ti strokovnjaki doma nekje globoko doli pod tl. vzporednikom. Čim manj zna kdo slovensko, tem boljji strokovnjak za slovenske šole je po mnenju g. prof. Fadda.

Pri vzgojnem uradu je bila že šest ali sedem let neka komisija za slovenske šolske knjige, ki je pridno delala, ker je izdala kakih 70 prepotrebnih šolskih knjig, torej vsaj deset knjig na leto. Država je preko te komisije vršila odlično vzgojno delo, a ni imela pri tem nobene škode, ker je založeni denar dobivala nazaj. Knjige se namreč niso delile zastonj, kot kaže »Messaggero Veneto«. Potrebno so še druge knjige, a komisija pol leta ni bila imenovana. Ko so jo končno imenovali, se je izkazalo, da so v njej trije ljudje, ki morda razumejo nekaj slovenskih besed, ki pa še svoj živ dan niso napisali slovenskega stavka. In taki naj pišejo slovenske knjige! Pa da bi vsaj izdali kako knjigo! V devetih mesecih je izšla samo ena, a še to je pripravila prejšnja komisija. Sedanja ni naredila še nič.

G. prof. Fadda je izdal tudi razne urede o nastavljanju učnih moči za prihodnje šolsko leto. Tisti, ki to reč poznajo, trdijo, da so te urede zanke, s katerimi se slovenskim šolnikom in šolam lahko enostavno zadržne vrat. To je tudi delo za oblagor šole.

G. prof. Fadda skuša, kot se sliši, zasejati razdor med Slovence. Pravijo, da je

V sredo 27. majnika bi se moral vršiti v Londonu sestanek namestnikov zunanjih ministrov Združenih držav, Anglije, Francije in Sovjetske zveze, ki naj bi obnovili razpravo o sklenitvi avstrijske državne pogodbe. Sestanek so sklicali zapadni zavezniki že pred nekaj tedni, a do zadnjih dni pred napovedanim rokom ni bilo od strani Sovjetske zveze nobenega odgovora na to povabilo. Šele zadnji trenutek, komaj dva dni pred sestankom, je odgovorila Sovjetska zveza, da se tega sestanka ne bo udeležila. Že zavlačevanje odgovora ni dalo nič dobrega slutiti, tako da so bili zavezniki na odklonilni odgovor Sovjetske zveze več ali manj pripravljeni. Tudi v Avstriji ni bilo zaradi negativnega odgovora nobenega presenečenja. V avstrijskih krogih prevladuje zadnje čase mnenje, da se Sov. zveza ne mara več srečati skupno z zapadnimi zavezniki, ampak da hoče z njimi le ločeno razpravljati. Drugi zopet menijo, da ne mara prevzeti kakih uradnih obveznosti, dokler ne pride do sestanka štirih.

Moskovski odgovor, ki ga je izročil sovjetski namestnik, veleposlanik Malik, pravi, da novi sestanki namestnikov ne dajejo upanja, da bi privedli do ugodnih zaključkov, in da bi bilo pametneje preučevati vprašanje avstrijske pogodbe po navadni diplomatski korespondenčni poti.

Odklonilni odgovor Sovjetske zveze je izzval v zapadnih krogih veliko nevoljo, posebno ker vidijo v tem odkrito bojkotiranje avstrijskega vprašanja. O nobenem vprašanju se ni do sedaj toliko razpravljalo kot ravno o avstrijskem vprašanju, to je o sklenitvi tako zvane avstrijske državne pogodbe, ki naj bi vrnila avstrijskemu ljudstvu njegovo državno samostojnost.

Znano je, da se vlečejo razprave o tem vprašanju že od l. 1947 dalje in da se je v ta namen vršilo že 260 sej. Znano je tudi, da je Moskva v začetku, to je, predno je Tito odgovoril od Sovjetske zveze, podpirala teritorialne zahteve Jugoslavije glede Koroške, in da je pozneje po Titovem odpadu (junija leta 1949), izdala jugoslovanske zahteve

Potek francoske vladne krize

Francoska vladna kriza ni našla v preteklem tednu nobenega izhoda. Predsednik republike Vincent Auriol je ponudil mandat za sestavo nove vlade najprej socialistu Guyju Molletu, nato pa voditelju degolistične parlamentarne skupine Andreju Diethelmu, toda oba sta po posvetovanju s svojo stranko vrnila mandat.

Auriol je pozval nato Paula Reynauda, naj sestavi novo vlado. Ta je nalogo sprejel ter se predstavil poslanski zbornici, da bi prejel od

obljubljal osebam in skupinam oseb to in ono. No, tu je pa slabo naletel. Če se Slovenci kregamo med sabo za drobnarije in malenkosti, smo pa v bistvenih narodnih zadevah vedno složni. Če je g. prof. Fadda pridobil koga zase, bo to samo kak obruben malkontent dvomljive slovenske preteklosti. Slovenci šolniki pa so, to lahko mirno rečemo, vsi značajni in zavedni.

Obračun g. prof. Fadda za zboljšanje slovenskih šol je torej precej klavrn.

Napisano v prvem šolskem letu ere Fadda ali na kratko: E.F.

za neka priznanja glede »nemške« imovine v Avstriji. Pozneje je hotela združiti rešitev avstrijskega vprašanja z rešitvijo tržaškega vprašanja, kar pa so zapadni zavezniki zavrnil kot nekaj, kar ne spada k stvari.

Leta 1952 so zapadni zavezniki predložili sovjetskemu namestniku tako zvano »skrajšano pogodbo«. Sovjetska zveza je podala k tej pogodbi nekaj protipredlogov, ki so jih zapadni namestniki sprejeli, samo da bi mogli vrniti Avstriji samostojnost, ki so jo zapadne velesile skupno s Sovjetsko zvezo obljubile že l. 11. 1943. Avstriji, ki je bila tudi žrtev Hitlerjevega napada, kot so bile Poljska, Češkoslovaška, Jugoslavija in druge. Toda že 27. sept. 1952. je Sovjetska zveza to »skrajšano« pogodbo zavrnila. Zadnja seja štirih namestnikov se je vršila 9. februarja t. l. Ko je sovjetski namestnik na tej seji zahteval, da je treba »skrajšano« pogodbo brezpogojno umakniti, so ostali namestniki predlagali odgoditev zasedanj na poznejši čas. Od tedaj ni bilo nobene seje več.

Po napadu moskovske »Pravde« na bermudsko konferenco je odklonilni odgovor Sovjetske zveze glede sestanka namestnikov drugi hud udarec za vse tiste, ki so verjeli v iskrenost sovjetskih miroljubnih besed. Obe dejstvi sta zmanjšali upanje, da bi moglo priti do konference štirih, za katero se je bil Churchill tako navdušil. Še konservativni »Daily Telegraph« pravi: »Če so hoteli Malenkov in njegovi tovariši premišljeno ohladiti željo zapadnih velesil po sestanku štirih, niso mogli izbrati boljšega sredstva kot to, da so odklonili udeležbo pri nadaljevanju štiričlanskih razgovorov o avstrijski državni pogodbi. Sedaj izključimo lahko vsako neposredno možnost, da bo moglo priti do sklenitve avstrijske pogodbe in do ureditve centralne Evrope.«

Naj omenimo še to, da so smatrali zapadni zavezniki ravno rešitev avstrijskega vprašanja poleg sklenitve premirja na Koreji za nekaj preskusni kamen, ki naj bi dokazal vsemu svobodnemu svetu iskrenost sovjetskih miroljubnih besed.

nje tako zvano investituro. Po francoski ustavi ne zadostuje, da prejme kdo od predsednika republike mandat (nalogo) za sestavo nove vlade, ampak mora biti za to tudi od zbornice potrjen, to je dobiti mora od zbornice ustavno podpisano večino glasov, ki znaša sedaj 314 glasov. Šele po investituri od strani zbornice sestavi novi ministrski predsednik svojo vlado.

Paul Reynaud se je predstavil zbornici ter v svojem investiturnem govoru razložil svoj delovni program. Pri tem pa je brez usmiljenja razkril slabosti sedanje ustave ter opozoril na nevarnosti, ki pretijo francoski republiki zaradi nestalnosti njenih vlad. Opisal je finančne težave, ki pretresajo Francijo, saj znaša letošnji državni primanjkljaj 730 milijard frankov, drugo leto pa bo dosegel že tisoč milijard. Ta pojav mora voditi dosledno v inflacijo in v zastoj vsega narodnega gospodarstva.

Glede zunanje politike je Reynaud poudaril, da ostane Francija zvesta atlantskemu paktu in da on

SLOVENSKIM VOLIVCEM V ITALIJI!

V nedeljo 7. junija se bodo vršile pri nas volitve za državni zbor in senat. Od izida teh volitev bo v veliki meri odviselo tudi, če naj bo v Italiji verska svoboda ali umik katoličanov v katacombe.

Ker ni še urejen pravni položaj slovenske manjšine v Italiji, ne moremo Slovenci nastopiti pri volitvah s samostojno listo. Zato je SDZ kot politična stranka sklenila, da naj slovenski volivci v znak protesta oddajo neprečrtane glasovnice v volilne skrinjice.

Z zgolj narodnega stališča bi to bilo pravilno, ker znači naš protest zoper vse stranke, ker nobena ne zasluži našega zaupanja v narodnem oziru; pri teh volitvah pa gre poleg narodnih tudi za najvišje versko-nravne vrednote. Če zmaga komunizem ali fašizem, so uničene ne samo dosedanje demokratske svoboščine, ampak je tudi katoliška Cerkev v nevarnosti za svojo svobodo in s tem celotna krščanska kultura. To bi značilo tudi narodno smrt naše slovenske manjšine.

Cerkvene oblasti so ponovno pozvale vse katoličane, naj volijo stranko, ki nudi najboljše poročstvo, da se bodo spoštovale božje in cerkvene pravice. Tudi naš prevzvišeni nadškof je s posebnim pismom, objavljenim v škofijskem listu, jasno poudaril to dolžnost.

Višji verski razlogi zatorej zahtevajo, da tudi slovenski volivci oddajo svoj glas stranki, ki priznava krščanska načela in od katere po vsej pravici zahtevamo, da v duhu krščanske pravičnosti uzakoni zaščito slovenske manjšine v Italiji, kakor je predvideno v italijanski ustavi in dokler tega pravno ne izvrši, se ne odpovemo našemu boju za dosego teh pravic.

V Gorici, 31. maja 1953.

SLOVENSKI DUHOVNIKI

Pogajanja za premirje

Pogajanja za premirje na Koreji so po dveh tednih zopet obnovili, toda še isti dan, to je zadnji ponedeljek, so jih preložili na 1. junij.

Kakor znano, je bil zadnji komunistični predlog ta, da bi ujetnike, ki se nočejo vrniti domov, izročili v varstvo petčlanski nevtralni komisiji. Ta predlog so zavezniki načelno sprejeli, toda pod pogojem, da se tej komisiji izročijo samo kitajski

osebno zagovarja potrditev evropske obrambne pogodbe, a da ni gotovo, kakšno bo njegovo stališče, ko bo treba meseca septembra razpravljati o tej pogodbi. S to izjavo se je zameril večini krščanskih socialcev (demokristjanom) in vsem tistim, ki vztrajajo, da je treba evropsko obrambno pogodbo brezpogojno potrditi.

Nato je govoril Reynaud o nestalnosti francoskih vlad, ki daje Franciji neko inferiornost (manjšo vrednost) pred ostalim svetom. Že pod predsednikom Poincarejem je bilo 17 vladnih kriz; pod Lebrounom 16, po odrešitvi Francije od Nemcev (1944) pa celo 22, medtem ko ima Zapadna Nemčija v 5 letih svojega obstoja še vedno istega ministrskega predsednika, Adenauerja, in medtem ko je De Gasperi že 8 let na vladi.

Paul Reynaud je kritiziral sedanjo ustavo ter predlagal spremembo člena 51., ki govori o predčasni razpustitvi poslanske zbornice.

Paul Reynaud s svojim govorom ni uspel. Pri glasovanju je dobil samo 276 glasov, dobiti bi jih pa moral vsaj 314, da bi bil potrjen za predsednika nove vlade. Proti njemu so glasovali komunisti, socialisti in nekaj radikalov in degolistov.

Paul Reynaud ni uspel, a pokazal je na rakovo rano francoskega parlamentarnega življenja in na potrebo revizije sedanje ustave, kar gotovo ne bo ostalo brez dobrega vpliva na nadaljnji razvoj francoskega parlamentarnega življenja.

Predsednik republike je medtem poveril sestavo nove vlade novemu možu. Ta mož je Pierre Mendes-France, ki se bo predstavil to sredo (3-6) francoski zbornici. Ali mu bo uspelo dobiti zaupanje zbornice, bo mo prihodnjič poročali.

ujetniki, medtem ko bi bilo treba korejske ujetnike takoj osvoboditi ter jim dati možnost, da se povrnejo v civilno življenje.

Gen. Harrison je zahteval nadalje, da mora dati vojake, ki bodo potrebni za varstvo ujetnikov, samo Indija ter da bi nevtralni komisiji predsedoval indijski zastopnik. Tudi rok, v katerem bi se morali ujetniki, ki ne marajo domov, ohraniti pod kontrolo nevtralne komisije, se mora skrajšati na 60 dni. Po preteku tega roka bi bilo treba vse kitajske ujetnike, ki bi ne hoteli domov, takoj osvoboditi, ne da bi morala kaka konferenca odločati o njihovi usodi.

Komunisti so te zahteve zapadnih zaveznikov kratkoma odbili in to je bil glavni vzrok, da je prišlo do začasne prekinitve pogajanj.

Medtem so pogajanja v Panmunjonu že ponovno odgodili in sicer na 4. junij in to na prošnjo komunistične delegacije, ki želi nove zavezniške predloge bolj natančno proučiti. Kakšni so ti predlogi, ki so jih zavezniki izročili 25. majnika komunistom, ne vemo natančno, ker so ostali, vsaj uradno, do sedaj tajni.

Vemo pa, da so ti novi predlogi naleteli pri južnih Korejcih na hud odpor, tako da je prišlo med južnimi Korejci in zavezniki do resnih nasprotij. Južni Korejci so baje izjavili, da bodo napadli vsako četo satelitskih držav Poljske in Češkoslovaške pa tudi Indije, ki bi stopila na korejska tla ter hotela prevzeti nadzorstvo nad korejskimi ujetniki. Padle so celo besede, da se bodo južni Korejci kljub premirju, ki bi ga slučajno sklenili, še nadalje borili zoper komuniste, ali pa umaknili svojih 16 divizij s korejske fronte. Seveda so to le besede, toda te besede kažejo dovolj jasno, kako ogorčenje so vzbudili novi predlogi zaveznikov pri južnokorejskem ljudstvu, tako da je bil celo predsednik Eisenhower nekako prisiljen poslati posebnega odposlanca k predsedniku Južne Koreje Sigman Rheeju, da bi ga pridobil za nove zavezniške predloge. Te predloge so baje odobrili vsi na Koreji vojskujoči se zavezniki.

Kako se bo vsa stvar nadalje razvila, nam povedo prihodnji dnevi.

Gospodov dan

Druga nedelja po binkošti

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 14, 16-24)

Tisti čas je povedal Jezus farizejem to priliko: Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je mnogo povabil. Ob času večerje je poslal svojega služabnika povabljeno povadati, naj pridejo, ker je že vse pripravljeno. In začeli so se vsi hkrati izgovarjati. Prvi mu je rekel: »Pristavo sem kupil in jo moram iti pogledat; prosim te, imej me za opravičenega!« Drugi je rekel: »Pet jarmov volov sem kupil in jih pojdem preizkušati; prosim te, imej me za opravičenega!« In spet drugi je rekel: »Oženil sem se in zato ne morem priti.« Služabnik se je vrnil in to sporočil svojemu gospodu. Tedaj se je hišni gospodar razsrdil in je rekel svojemu služabniku: »Pojdi brž na ceste in ulice po mestu in pripelji semkaj uboge in pohabljenе in slepe in kruljave!« Služabnik je rekel: »Gospod, zgodilo se je, kar si naročil, pa je še prostora.« In Gospod je rekel služabniku: »Pojdi na pota in k ograjam in primoraj jih vstopiti, da se mi hiša napolni. Povem vam pa, nobeden izmed onih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.«

NJEKOVA VEČERJA

Med dobrotami in čudeži, ki jih Gospod vrši med svojim skromnim in ubogim ljudstvom, so tudi opomini onim, ki se smatrajo voditelji naroda. Ti se radi dajo povabiti od svojih kolegov na večerje in pojedine. Sem in tja povabijo tudi Kristusa, pa se vselej prej dogovore, kaj bodo govorili z njim, ki jim je večer sovražnik, in kako ga spravili v zadrego. Toliko so se že naučili, da je treba biti z njim v razgovoru zelo previden, ker sicer vlečejo kratko. Gospod se odzove vselej povabilu. Njegov obisk je onim, ki imajo dobro voljo, v milost, drugim pa v obsodbo.

Tako jim pri obedu pripoveduje zgodbo moža, ki je po dolgih in težavnih pripravah pripravil sijajno gostijo. Vse, katere je radi njih položaja, službe in drugih ozirov moral povabiti, jih je povabil in sedaj čaka, da se napolni njegova hiša. In prav zadnji trenutek prihajajo odpovedi ena za drugo. Vse izgovore, katere si je človeški razum tekom časov izmislil, je moral slišati. A razbere iz teh izgovorov resnico: nočejo priti! Večerja je pripravljena, vse je na mizi, zato večerje ni mogoče več odpovedati. Povabljeni naj bodo, kjer hočejo. Gospodar povabi iz vseh skrivališč in cest rezeve, usmiljenja in sočutja vzbujajoče postave, ki se nikdar v življenju niso sedele za mizo bogataša. Gospodar posebej zatrdi: »Noben izmed onih, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.«

Bog je izbral Izrael, da ponese luč v temno poganstvo, da postane jedro Cerkve. Povabljen tudi k nebeski gostiji v božjem kraljestvu. Izrael ne dojame veličine to odlike. Kadar je Izrael bil na tem, da zgreši svoj cilj, odločeno mu od Boga, ga ta preizkuša: izgnanstvo, naravne stiske, sovražniki od vseh strani; znak božjega usmiljenja.

Junak z gorečim srcem je stal sredi Izraela pred nedavnim. Janez Krstnik. Njegov klic je oglušal v Jordanski dolini. Njegova glava je padla pod mečem na zahtevo grešne priljubljenosti. »Povabljeni niso hoteli priti.« V ozkosti svojih možganov niso našli poti izven narodnosti k univerzalnosti vseh ljudi v kraljestvu božjem, kjer bi Izrael z istimi pravicami sedel skupaj s pogani pri isti nebeski gostiji. Izrael je izrekel svoj »ne«. Gospod pa je poklical pagane, revne, najrevnejše otroke in jih nadel z belim oblačilom in povabil k nebeski gostiji v milijonih.

V ozadju te nebeske večerje, o kateri govori Gospod v evangeliju, je drugačna pojedina, brez katere si Cerkev, božje kraljestvo nove zaveze, ne moremo misliti. Po besedah Gospoda samega »ne bodo imeli življenja v sebi, ki ne bodo jedli mesa Sina človekovega in pili njegove krvi.« Odvzemi skrivnost tabernaklja in večno luč iz naših cerkva, pa bo kakor bi smrt šla preko zemlje in uničila vse življenje naših svetišč. In duhovnik? Si ga moreš misliti drugačnega, kakor ga je naredil Gospod, nameč »za delivca božjih skrivnosti«?

Gostija Gospodova, presveta Euharistija, je postala srce in najsvetejša stvar vernega sveta. In Kristus vabi k svoji večerji vse narode iz vseh delov sveta. Ko greš na vsakdanje delo, te pot vodi mimo cerkve

tvoje vasi, tvojega mesta. Hiša božja se dviga nad druga stanovanja ljudi. Pomisli vsaj včasih, da je tu vir tvoje moči, da tu bide sreče, v katerem najdeš svoj mir. In še to vedi, da Gospod, ki samuje v tabernaklju, želi videti svoje pred seboj vsaj enkrat na teden in se često z njimi združiti.

Gospod ve, da je naša stiska narasla v nedogled; ve, da naše roke stegujejo svoje prste v veliki naglici po kruhu tega sveta, da nam ostane vsaj košček; pa ve tudi, da se morajo naše roke dvigniti tudi k njemu, da ne opočajo pri delu, da se mora človekovo srce odpreti pod toplino božje milosti, če hoče zmagati boj, ki sapo jemlje. On, ki je kelih trpljenja izpil do dna, ga daje piti drugim in ga z njim pije, da jim more dati več milosti in moči. Veruj, da ve, kako je včasih življenje težje kakor smrt; ve, da je samota v tvoji duši nekaj hudega. V njegovem srcu so izkušnje življenja vseh ljudi. On, ki ti v največjih stiskah polaga roko na ramo, ti tudi pravi: »Pridi, pokrepčaj se! Tudi v viharju, da, tedaj še bolj! Hočem te vsaditi v zemljo mojega božjega življenja!«

Iz življenja Cerkve

Kako komunisti dobivajo od misijonarjev »priznanja«

»Če bi imeli pred seboj tudi sfingo, bi jo tudi pripravili do tega, da nam pove točno to, kar želimo.«

Tako se je hvalil neki komunistični zasliševalec leta 1950, preden je madžarsko komunistično sodišče odsodilo ameriškega gospodarstvenika Roberta Vogelera. Vogelera je zares »priznal«, po 71 dnevih stalnega zasliševanja.

Tehnika zasliševanja je jedro komunističnega kazenskega postopka, posebno v zvezi z uprizorjenimi procesi. Ta tehnika se seveda vedno ista pri civilističnih ali vojnih ujetnikih. Medtem ko niso na razpolago obvestila iz prve roke, ki zadevajo komunistična zasliševanja vojnih ujetnikov Združenih narodov (ker do sedaj vojnih ujetnikov še niso izpustili), pa naglo rastejo dokazi o načinih, kako kitajski komunisti izsiljujejo »priznanja«.

To potrjujejo ne samo pričevanja kitajskih beguncev, marveč tudi evropskih in ameriških misijonarjev, šolnikov in pravnikov, ki so bili dolgo časa zaprti, preden so jih izgnali.

Med temi dokumentarnimi pričevanji so tudi izjave dr. Johna D. Hayesa in dr. Francis Olin Stockwella, ameriških protestantskih misijonarjev, preč. Jozefa Schijonsa, belgijskega katoliškega duhovnika, preč. Mauricea Kavanagha, irskega katoliškega misijonarja in preč. Eegeena Fahya, ameriškega katoliškega duhovnika.

Njihove izkušnje odkrivajo tehniko, ki jo uporabljajo kitajski komunisti, da izsilijo priznanja političnih jetnikov. Nedvomno je, da so isto tehniko izvajali tudi proti vojnim ujetnikom. Pripomniti moramo, da je pekiška vlada odločno odklonila zastopnikom Mednarodnega Rdečega križa, ali kakršne druge nepristranske ustanove, dostop v taborišča vojnih ujetnikov, da bi lahko poročali o postopanju z ujetniki v soglasju z ženevsko konvencijo. Med psihološko tehniko uporabljajo množične obtoževalne sestanke in demonstracije drhali. Ob taki priliki kličejo obtožene pred drhal, kjer dvignejo proti njim obtožbo.

Tako nam je preč. Fahy opisal množični obtožilni sestanek:

»Pred sodniško mizo so nas obkročili stražniki. Za mizo so sedeli mestni zastopniki, pred njimi je bil mikrofoni. Najprej je bilo dovoljeno da sedimo, potem pa je nekdo iz »ljudstva« zahteval, naj vstanemo, »da vidimo moč kitajskega ljudstva«. Vstali smo in stali smo tri ure, da bi se prepričali o moči ljudstva.«

To pa še ni tako hudob. Druga tehnika je zasliševanje po skupini zasliševalec. Stalno zasliševanje jetnika, ki je popolnoma izoliran, se pretvarja v mučenje. Pisci knjige »O ruskih čistkah in o izsiljevanju priznanja« F. Beck in W. Goding navajata primer nenčnega zasliševanja 11 dni in drugega 48 dni s priložnostnimi prekinitvami dveh ur. Dr. Hayes je izjavil, da so ga zaslišali 40 dni zaporedoma, zasliševanja so trajala tri do devet ur.

Tehnika ustvarjanja občutka popolne osamljenosti in brezkoristnosti vsakega odpora je nadaljnja značilnost komunističnega izsiljevanja priznanja. Jetnik je nedolžen čas v preiskovalnem zaporu. Ne pred-

† Prelat dr. Alojzij Odar

Radio Vatikan je dne 26. maja prinesel naslednjo vest:

»Slovenskim poslušalcem vatikanskega radia moramo naznaniti smrt velikega slovenskega moža, univerzitetnega profesorja, dekana teološke fakultete, znanstvenika, rektorja slovenske teološke fakultete v zamjestvu, prelata dr. Alojzija ODARJA. Marsikdo ne bo verjel tej novici, kakor tudi mi nismo mogli verjeti, ko je prispela ta vest iz Buenos Airesa v Argentini. In vendar je res: prelat dr. Alojzij Odar je umrl preteklo sredo 20. maja zjutraj zadet od srčne kapi.

Prav je, če se nočej vsaj v nekaj potezah spomnimo tega moža, ki je s svojim delom zadal globoke brazde v slovensko katoliško življenje.

Mesece dni mu je manjkalo, da bi dopolnil enainpetdeset let. Doma iz Srednje vasi v Bohinju je študiral v škofovih zavodih, kjer je maturiral l. 1922. Leta 1927 je dovršil teološko fakulteto v Ljubljani, leto nato dosegel doktorat, odšel v Rim, da se je izpopolnil v cerkvenopravnih strokah. Leta 1931 je postal docent na teološki fakulteti v Ljubljani, 1937 izredni, 1939 pa redni profesor. Bil je dekan teološke fakultete prvi dve leti vojne. Leta 1945 je odšel v tujino, kjer je njegovemu prizadevanju in ljubezni do preostalih bogoslovcev uspelo, da je zbral vse bogoslovce v zamjestvu, jih organiziral v semenišču najprej v benediktinski opatiji Praglia pri Padovi, nato v Brixnu na južnem Tirolskem, kjer je rad pomagal tudi na farah, končno se je z vsemi bogoslovci preselil v Argentino, najprej v San Luis, nazadnje pa v Adrogué pri Buenos Airesu, kjer je bil nekaj časa rektor, do konca pa profesor cerkvenega prava. To je njegova zunanja življenjska pot.

Njegovo delo je težko popisati, treba bi bilo podrobne študija, da bi samo nazna-

ta in vse ljudi dobre volje, da se izrazijo solidarne s Cerkvijo, ki jo terorizira brezbožni komunizem, ter da ne odnehajo v svojih naporih za obnovo svobode za Cerkev in versko življenje v onih državah, kjer sta preganjanja.

Neki mlinar

je dolgo let mlal gospodarju žito. Pa se je spuntal. Rekel je služabnikom: »Vašega gospodarja ne poznam več, barantal bom z vami.« Rekli so eni: »Dobro.« drugi pa: »Kje bomo mi jemali žito?« Odgovoril je: »Če ne bo žita, bomo mleti smeti, da bodo le vreče polne.«

Tako se je zgodilo v Ljubljani. Agencija KIPA poroča, da je 16. marca izdal minister za notranje zadeve odlok, po katerem nista več zakonito priznana škofa v Mariboru in Ljubljani. Vsak škofov dopis ali listino morajo uradi vrniti škofu kot brez vrednosti. Kot edino pristojno cerkveno oblast prizna vlada le »Društvo duhovnikov sv. Cirila in Metod«. Seveda gospod minister ne vedo, da je uredba Cerkve božjepravna in da so škofje gospodarji, duhovniki pa od njih odvisni. Brez škofov ni duhovnikov. Duhovnik ne more ne maševati ne spovedovati ne učiti, če mu škof ne da dovoljenja. Duhovniki z ministrom vred brez škofa bodo lahko mleti smeti, ne pa žita! Gospod minister, nikar ne zamerite, ampak vaši ukrepi so butanje ob Skalo.

ZA KATOLIŠKI DOM

Glas iz Združenih držav

Edini dnevnik katoliških Slovencev Združenih držav, ki je obenem najvplivnejše glasilo Slovencev v zamjestvu, »Ameriška domovina« je dne 23. in 24. aprila prinesla uvodnik »Dva velika cilja«, v katerih poziva rojake na delo za dva velika cilja, ki sta slovensko semenišče v Buenos Airesu in pa Katoliški dom v Gorici. Takole pravi: »Pomagati našemu sivemu vladiki Rožmanu v vzdrževanju slovenskega semenišča v Argentini je resnično svet, življenjsko važen cilj zamejskih Slovencev.«

»Katoliški dom v Gorici je pa naš drugi veliki cilj, ki je svet in življenjsko važen za ves slovenski narod.

Ta cilj je nespremenljiv in njegov obstoj, ker bo katoliški, bo trajen — dokler bo slovenska beseda v nas živela, dokler homo peli slovensko pesem in dokler bomo z njima hodili pot k Bogu.

Dva velika slovenska cilja sta pred nami: SEMENIŠČE V ARGENTINI, ki nam vzgaja učitelje Resnice in

KATOLIŠKI DOM V GORICI, ki naj da

čili njegovo delavnost na vseh področjih duhovniškega delovanja.

Pokojni gospod prelat dr. Odar je bil brez dvoma največji živeči slovenski znanstvenik. Njegovo delo na tem področju je ogromno. Njegove najvažnejše publikacije so, da navajamo samo nekatere: Sodbe rimske rote v zakonskih pravdah, O-krožnica Leona XIII. o krščanski državi, Pravila KA v Sloveniji, ista tudi z razlago v obliki katekizma, Temeljni organizacija, Cerkvene določbe o tisku, Zakonik cerkvenega prava, delo, ki je velikega pomena tudi na mednarodnem polju, saj je to prvi celotni prevod cerkvenega zakonika. In koliko je člankov, razprav po raznih revijah. Samo v »Bogoslovem vestniku« jih bo okrog 60, potem v »Casus«, v »Reviji KA«. In to niso le priložnostne razprave, nekatere so naravnost monografije, ki bi prevedene v kak svetovni jezik brez dvoma imele velik pomen.

Njegova posebna ljubezen poleg znanstvenega dela je bilo pristno dušnopastirsko delo. Kot kurat v ženski kazalnici v Begunjah na Gorenjskem je čudovito delal med kaznjenkami in pri fari je bil priljubljen spovednik in pridigar. Na nešteti zborovanjih, prireditvah je bil slavostni govornik, pobornik za vse dobro. Organiziral je slovenski tisk in povečal delavnost bivše katoliške tiskarne, kateri je bil predsednik. Bil je velik organizator in je za prof. Tomcem prevzel vodstvo slovenske Katoliške akcije.

V begunstvu je bil Slovencev veliko, vse: znanstvenik, ideolog, kulturni delavec. Posebno se je zadnje čase posvetil naši inteligenci v zamjestvu in vedno je nastopal kot neustrašen borec za zmago Kristusovega kraljestva in za zmago načel in nauk katoliške Cerkve. Bil je klen govornik na vseh večjih slovenskih prireditvah slovenske katoliške skupnosti v Argentini, organizator slovenskega katoliškega shoda v Buenos Airesu, dober tolažnik trpečih v spovednici, vsakemu svetovalec in prijatelj. Zato pa žalujejo za njim vsi Slovenci v zamjestvu, pa tudi v domovini vsi, kateri so ga poznali, videli njegovo delo in sodelovali z njim.

Ko to žalostno vest preko tega radia sporočamo slovenskim poslušalcem, jih obenem naprošamo, naj obveste njegovo duhovno sobrate, da se ga spominjo v svojih molitvah. Bog mu bodi usmiljen in dober plačnik.«

Poslušajte versko uro na radu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

Narščanje kat. prebivalstva

Po uradni katoliški statistiki za leto 1952, ki so jo objavili ta teden, znaša skupno število rimsko-katoliškega prebivalstva v Združenih državah, na Alaski in na Havajskih otokih 30,425.015 oseb, za 1,017.049 oseb več kot v letu 1951. Statistika tudi poroča o povečanju števila zavodov za vzgojo duhovnikov, katoliških bolnišnic in o povečanju števila študentov v osnovnih in visokih šolah, padlo pa je število študentov katoliških kolegijev.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa

ni bilo v Gorici običajne procesije, ker se je prenesla na dan euharističnega kongresa, ki bo 21. junija.

Darovi za Katoliški dom

zavetje slovenski besedi, pesmi in veri na Goriškem.

Naj bi bila to cilja vsakega slovenskega srca kjerkoli v svetu in naj bi budila v vsakem veselo požrtvovalnost, zaključuje »Ameriška domovina«.

M. F., Gorica, mesečni prisp. Lir 1.000.—

Ussai Feliks - Gorica-Cleve-

land » 10.000.—

M. B. - Steverjan » 1.000.—

Jelen I. - Doberdob » 500.—

H. K., Gorica - mesec april- » 2.000.—

maj » 4.000.—

Z. A. - Doberdob » 1.000.—

Lavrenčič Jožef - Doberdob » 1.000.—

K. J. - Moša » 1.000.—

Č. g. Stanko Zorko - Rojan » 2.000.—

Pegan Teresa - Videm » 500.—

V. S. - Gorica » 100.—

Lupine Ivan - Praprot » 1.000.—

Lupine Marija - Praprot » 1.500.—

Turk Jožef - Šempolaj » 1.000.—

P. I. - Gorica » 300.—

KDO SO TO? TO SO KOREJSKI SKAVTI, KI JIH VZGAJAJO KATOLIŠKI MISIJONARJI.

KULTURA

Zaključna številka IV. letnika Literarnih vaj

19. maja je v Trstu izšla 7., to je zadnja številka Literarnih vaj za letošnje leto. S tem je zaključen že četrti letnik tega glasila tržaških dijakov, ki je iz leta v leto lepši in boljši. O Lit. vajah smo že poročali v našem listu, pa vendar, zdaj ob koncu, še nekaj besed o njih.

Vse številke IV. letnika obsegajo skupno 272 strani. To je brez dvoma veliko za ta tiskani dijaški list. Zadnja številka prinaša tudi kazalo vsega letnika in, ko prebrš celo vrsto naslovov, občutiš neko zadovoljstvo in občudovanje do naših tržaških dijakov, ki se tako pogumno lotijo najrazličnejših motivov in vprašanj. Le to bi pripomnili, da je del poezije v primeru s prozo le majhen. Pa ker so nekatere izmed pesni vendarle prav dobre, se nadejamo, da se bo prihodnje leto opogumilo še več mladih pesnikov in se pomerilo med seboj, tako da se bo del poezije sorazmerno dvignil.

Kaj pa še obsega zadnja številka? V marsičem se razlikuje od ostalih. Pesnice in sestavki v prozi, leposlovni in pripovedni spisi: vse to je prav zanimivo in privlačno. Vmes so ilustracije, a tokrat morda bolj srečno izbrane kot kdaj prej. Posebno na obojni strani bi bilo želeli, da bi vedno bilo kaj lepega, primerneza in resnejšega. Vidi se pa, da se dijaški pridno udeležujejo pri risanju, kar pričajo različni linorezi, perorisbe in risbe, ki so jih izdelali vsakokrat drugi dijaški, tako da nas srečaš nikjer istega imena. Na zadnji strani je res posrečena karikaturna slika profesorjev viš. real. gimnazije, kakršne si dijaški predstavljajo, da so pri konferenci, ko odločajo njihovo usodo. Ta številka prinaša tudi fotografije tržaških maturantov z vseh starih višjih slov. šol (real. gimnazije, klas. gimnazije, učiteljska in trg. akademije).

Poleg športa in kulturnih novosti je ob koncu uredniških sporočil še zaključna beseda in napotnica za počitnice. Dijakom se priporoča, naj se med počitnicami

odpočijejo in navešajo ter tako naberejo novih moči za prihodnje šolsko leto, obenem pa naj se tudi spomnijo svojega lista, na katerega so lahko ponosni. Takega lista slovenski dijaški nikjer nimajo, niti v Sloveniji ne. In še nadaljuje: Glejte, da boste tudi sami čimveč pripomogli k njegovi rasti. Opazujte, pišite! Mnogo in počasi berite! Staršem bodite v veselje! In narod ljubite in naš jezik.

Tem iskrenim besedam iz Lit. vaj se pridružujemo tudi mi in želimo vsem tržaškim dijakom vesele počitnice, za prihodnje leto pa še mnogo takih uspehov in tolikega navdušenja!

Alenka

Prireditev strokovne in nižje šole v Gorici

Kakor so se na binškoštni praznik poslovili od šolskega leta višješolci in učiteljski s svojo prireditvijo, tako so se preteklo nedeljo poslovili tudi strokovničarji in nižješolci. Njih prireditve je priskrbel še več občinstva kakor prejšnjo nedeljo, tako da je bilo šolsko dvorišče kar pretesno.

Sporod je bil močno pester. Prvi del je obsegal pevske točke in balet. Pevski zbor s strokovne je zapel pet pesmi in Vodopivec kuplet »Hej, kokiš je čuden ptič«. Nastopil je pod vodstvom svojega prof. M. Fileja. Strokovničarji so peli dobro, vendar, če smemo primerjati, povemo, da nam je bolj ugajalo preteklo nedeljo petje učiteljskih. Je pa upanje, da bodo strokovničarji preseogli učiteljske, ko bodo njih glasovi bolj izvežbani. Vsekakor pa je bilo občinstvo s tem prvim delom prireditve prav zadovoljno, posebno še s kupletom, ki so ga morali ponoviti. Vmesno rajanje je prišlo manj do izraza, morda zato, ker je bila godba pretiha.

Drugi del nastopa je obsegal tri burke enodejanke; dve so igrali dijaški s strokovne, eno pa nižješolci. Tisti, ki so pri binškoštni predstavi rekli in tudi zapisali, da je bila drama Vera in nevera težka in mračna, reč preteklih časov, so bili v ne-

WILHELM HÜNERNANN: 20

Oče Damijan

Nekega dne je obiskal samostan Najsvetejših Sre apostolski vikar iz Tahitija, msgr. Stefan Jaussen. Skolastikom je pripovedoval o daljnih otokih in neizmernem oceanu, o otokih, kjer bivajo človeški otroci, polni smeha in sonca in petja, pri katerih cvete večna pomlad. A govoril je tudi o vulkanih, ki gorijo v teh rajskih vrtovih, o grozotah poganškega bogočastja, o delu in razočaranju in o tihih, osamljenih grobovih mučencev, nad katerimi se zaganjajo valovi večnega morja. V vsem sijaju je prelat prikazal daljino. A vsa sinja romantika se tu brez rešitve razblini. V misijonih ni prostora za pustolovec, ampak le za moč, ki se znaajo žrtvovati s nesebičnim junaštvom.

V teh urah je Damijan čutil, da je misijon tista njiva, na katero ga hoče postaviti Bog. Tu bo tudi on nekoč zastavlil

poslednjo silo in trebil pečena tla ter jih spreminjal v rodovitno deželo. Na tej njivi bo doživel boj z grudo, kakršnega še ni bojeval noben kmet. In v tem boju bo našel srečo in mir. Domov je pisal:

»Mislim, da bo goreči misijonar kma. In odpotoval v svoj misijon na Oceanu. Morda vzame s seboj enega izmed nas.

Ali bi ne bili srečni, če bi bil jaz med njimi?»

V mlademu bratu Damijanu je živel duh osvoboditelja Jožefa Courdira.

SMRT, TIFUS IN TEŽKO SLOVO ...

Nad mestom Loevenom so doneli zvonovi. V vsaki cerkvi je pred glavnim oltarjem stal v črno zastri mrtvaški oder in ob njem so prasketali mračni plameni rume- nih sveč. Vse orgle so bučale veliko spokorno pesem sveta: Dies irae, dies illa. Dan strahote, dan plačila!

Po Loevenu je hodila smrt. Grobar je s svojimi tovariši dan za dnem kopal nove grobove. Kadar je zasadil lopato v blagoslovljeno zemljo, so se mu

deljo gotovo zadovoljni. Vse tri burke so bile namreč na višini običajnih pustnih prireditev po deželi, brez vsake problematike, pobrane iz repertoarja Gabrščkove Talije, razen »Dvoreca na deželi« dr. K. Birse. Ta slednja burka je po svoji zamisli in igranju še najbolj ugajala, zlasti zaradi dobre igre glavnega igralca — starega gospodarja. Ta se je izmed vseh najbolj živl v svojo vlogo in nam kar resnično predstavil starega penzionista, ki želi mirno živeti v svojem dvoreu na deželi, a mu nekateri tega ne privoščijo. Ostali dve, »V posredovalnici« in »Pavliha in policajci,

sta bili srednje dobro podani in nista prišli do polnega učinka še posebno zato ne, ker so igralci govorili pretiho.

Vemo, da od komaj doraščajočih fantov in deklet ne moremo preveč zahtevati. Zato smo jim hvaležni tudi za nedeljski nastop. Želimo le, da bi se zanaprej ohranili tradicijo šolskih prireditev in se iz leta v leto izpopolnjevali. Saj smo že letos opazili, da je bilo njih igranje in posebno še petje že precej boljše od prejšnjih let. Zato, mladina in nje vzgojitelji, le naprej do vedno večjih in boljnjih uspehov!

(r+r)

GOSPODARSTVO

Škropite krompir in paradižnike proti peronospori

Ta peronospora je na las podobna oni na trtah. A dočim je samo po sebi umljivo za našega kmetovalca, da škropi z raztopino modre galice proti peronospori na trtah, so danes še zelo redki, ki z nekako raztopino škropijo tudi krompir. In vendar je to nujno potrebno, ker peronospora uniči neredko več kot polovico krompirjevega pridelka, pa tudi paradižnikov.

Peronospora je glivična bolezen, torej je ne povzroča ne mrčes, pa tudi ne bakterije. Predvsem na nižjeležčih listih, potem pa tudi na ostalih in na poganjkih se najprej pojavijo blede pege, in sicer najprej na robovih; polagoma zavzamejo bolj temno, rjavo barvo.

Če tak bolan list pogledaš v času jutranje rose ali pa v vlažnem in toplem vremenu, opaziš na njegovi spodnji strani belkast puh: s tem puhom se bolezen širi, ker puh predstavljajo mali izrastki (trosonci), na katerih so trosi, neke vrste seme bolezni. Tega puha ni videti v sončnih dneh.

Če je vreme vlažno (letos ga moramo za enkrat smatrati za takega), potem se pege na listih hitro večajo, polagoma zavzamejo celo rastlino in s trosi se zanese bolezen na zdrave rastline. Če nastopi suho vreme, se bolezen ne širi več, pač pa se takoj obnovi, čim bi deževalo. — Oni deli listov, kjer so rjave pege, postanejo suhi in krhki.

Če rastlina nima zdravih listov, se v istih pod vplivom sončnih žarkov, zraku in rastlinske soka ne morejo tvoriti škrob, tošče, beljakovine, sladkorji in vse tisto, kar cenimo v paradižnikih in krompirjevih gomoljih. Zato pa mora biti naša skrb, da ohranimo liste zdrave, ker le take rastline zamorejo nuditi zadovoljive pridelke.

Čim opazimo na krompirjevih ali paradižnikovih listih prve blede pege, moramo takoj škropiti z raztopino modre galice in apna. Ni pa potrebno, da bi bila raztopina premočna in popolnoma zado- stuje 3/4%, kar pomeni, da raztopimo v 100 litrih vode 75 dkg modre galice in odgovarjajočo množino apna.

Važno pa je, da prav škropimo: Z raztopino ne smemo rastlin oblivati, temveč moramo škropiti skozi dober razpršilnik, ki spremeni škropivo v fino meglico. Naj- večji uspeh pa bomo imeli od škropljenja, če homo škropili predvsem spodnjo stran listov, ker tam je puh s trosi.

Navadno pa ne zadostuje eno škroplje- nje, temveč moramo isto ponoviti, kadar je potreba. Ta pa zavisi od vremena. Škropiti bi morali vsakokrat, ko dežuje, sledi huda vročina, navadno pa vsaj vsakih 15 dni.

*

Če sta krompir in paradižnik napadena od peronospore, niso plodovi samo drob-

ni, temveč tudi zelo malo trpežni, če ne celo gnili.

Če presajaš lastne sadike, ki si jih sam vzgojil, potem pazi, da bo imela sadika okoli lastnih korenin čim več zemlje. Taka presajena sadika se ne bo prav nič ustrašila in bo rastle naprej kot na prejšnjem mestu.

Če presajaš sadike, ki si jih dobil od drugod, mogoče celo od daleč, potem napravi iz zemlje in kravjeka redko blato, v katero postaviš sadike za par ur: sadike so tako v vlažnem, nasrkajo se potrebne vode, drobne koreninice-sesalke pa dobijo prvo hrano.

Jasno je, da morajo biti pripravljene luknje ali jamice dovolj velike in globoke, da pridejo sadike dovolj globoko in da se pri tem ne skrivijo korenine. K vsajeni sadiki pritiski s klinom nekaj zemlje.

Če presajaš listnato zelenjad (solate, endivije, blitev, pa tudi peso), moraš pri- krajšati liste, ker bi drugače obstoječi listi močno izhlapevali in pozneje oveli.

To seveda veš, da moraš presajenje sa- diki takoj zaliti, kar ima dvojen pomen: sadika ima na razpologo vlogo in zalival- na voda prinese h koreninam zemljo.

Kdaj nabiraš povrtnino

Nikdar ne kaže nabirati povrtnine v vro- čih dnevnih urah, ker izkustvo pravi, da je taka povrtnina manj sočna, zato manj okusna in tudi manj trpežna.

Povrtnino moramo nabirati vedno hlad- no, to je ali pozno v noč, ko se je že ohla- dila ali pa v zgodnjih jutranjih urah. Se- veda moramo hraniti nabrano povrtnino v hladnih prostorih.

Moč italijanskih vin

Kmetijsko ministrstvo v zvezi s finanč- nim določi vsako leto srednjo gradacijo zadnjega vinskega pridelka, in sicer po provincah. Za lansko vinsko letino (1952) povzemamo iz tega seznama:

Srednja gradacija 14,5% je bila v provincah Lecce, Taranto in Trapani. 14%: Bari, Brindisi, Catanzaro, Reggio Calabria, Palermo, Siracusa, Ragusa, Messina, Agri- gento. 13%: Foggia, Potenza, Matera, Co- senza, Catania, Caltanissetta, Enna, Caglia- ri, Sassari.

12,5%: Firenze, Nuoro.

12%: Gorica, Cuneo, Asti, Alessandria, Verona, Siena, Pistoia, Livorno, Rim, Chie- ti, Pescara, Teramo.

11,5%: Pavia, Sondrio, Bolzano, Trento, Treviso, Vicenza, Forli, Grosseto, Pisa, Frosinone, Viterbo.

11%: Turin, Vercelli, Novara, Genova, La Spezia, Imperia, Savona, Milan, Bre- scia, Mantova, Padova, Venezia, Udine, Ra- venna, Reggio Emilia, Parma, Arezzo, Lue- ca, Massa Carrara, Ancona, Pesaro, Ma- cerata, Ascoli Piceno, Perugia, Terni, La-

žal vratar brat Kalist. Siromašni, vročeni rokodelci, katerega je bil brat onemoglega našel pred samostanskimi vrati in ga negoval, dokler ni ozdravel, mu je za Bog plačaj pustil lastni križ, ki je zanj kmalu postal mrtvaški križ.

Requiem aeternam dona ei Domine!

Neutrudni vratar je slednjič našel mir. Toda saj on sploh ni maral počivati! Še nazadnje je rekel, če v vročici ali zdrav, tega niso vedeli:

»Ko bi tam zgoraj vsaj nekoliko mogel odpirati vrata tudi bedi!»

Zdaj je ležal brat pod črnim mrtvaškim prtom kakor na dan svetih zaobljub.

Tibi reddetur votum in Jerusalem.

Prisega posvečenja ti bo zadenela v Je- ruzalemu.

»Šel je v nebesa k slovesnim zaoblju- bam,« je mrmral brat Damijan, ki je bil zdaj že dve leti spet v flamskem samosta- nu. Nato pa ga je prevzela misel, ki mu je stisnila sree:

»Brat Damijan, če bi jutri ti legel pod mrtvaški prt, bi bil pripravljen«

tina, L'Aquila, Campobasso, Napoli, Caser- ta, Salerno, Benevento.

10,5%: Avellino.

10%: Bergamo, Cremona, Como, Varese, Belluno, Rovigo, Ferrara, Rieti.

Zadr. kleti na južnem Tirolskem

V celi Italiji je danes 208 zadružnih kleti s kapacitetom okoli 2 milijona hl vina ali 5% vinske letine.

Na južnem Tirolskem so zadružne kleti neprimerno bolj pomembne, in sicer: V provinci Bolzano je 20 zadružnih kleti s kapaciteto 224.400 hl ali več kot za polovico pridelka; provinca Trento šteje 12 zadružnih kleti s kapaciteto 146.000 hl ali 30% srednje vinske letine.

Provinci Trst in Gorica: zadružne kleti nobene.

DROBNE NOVICE

Mount Everest je padel

Najvišji vrh sveta je končno premagan. To izredno zmago je dosegel član britan- ske ekspedicije Novozelancec Hillary in njegov nepalski nosač Tensing Brutia, dne 29. maja. Novozelandski ministrski pred- sednik Holland je to veselo novico uradno potrdil. V Londonu so to zmago, kljub temu da se pripravljajo na kronanje kra- ljice, sprejeli z nepopisnim veseljem.

V londonskih športnih krogih so mne- nja, da je k tej zmagi mnogo pripomogla skrbna priprava, dovršenost aparatov za kisik, ki sta jih rabila oba plezalec, in pa izredno ugodno vreme.

Novozelancec Hillary je že leta 1951 po- skušal svojo srečo za dosego najvišjega vrha sveta in je takrat odkril južno pot, ki pelje do Mount Everesta.

Neurje v Benetiji

27. maja popoldne se je znova razbesno- lo silno neurje nad Benško Slovenijo. Hudemu nalivu je sledila še toča, ki je prizadela veliko škodo ubogim kmetom. K temu so pripomogli še plazovi, ki so se usuli v dolino in pokrili plodna polja, in pa narasle reke, ki so odnesle vse, kar jim je bilo na poti. Najbolj prizadeti so kmetje v Grmeku, St. Lenartu in okolici, vendar ni mogoče še ugotoviti škode, ki jo je povzročila predvsem toča. Zaskrbljeno se prizadeti kmetje izprašujejo, kaj bo vlada ukrenila v tem žalostnem primeru.

48 novih stanovanj za begunce

Že v tem mesecu se bodo začela dela za zidavo nadaljnjih 48 stanovanj za nezulec. V Gorici bodo sezidali dve veliki hiši, v katerih bo 24 stanovanj. Drugi dve hiši bodo sezidali v Fari in Ronkah.

Zaključek šolskega leta

Vse šole so letos izredno zgodaj zaprle vrata in odslobile svoj mladi naraščaj. V soboto 30. maja je bila povsod že zaključ- na šolska maša. Tako zgodnjemu zaključku je krivda nova reforma šolskega leta, ki se bo odslej zaključevalo z majem, otvarjalo pa verjetno z oktobrom. V mesecu juniju se bodo vršili razni izpiti: kot zadnji izpit bo na vrsti matura. Zaradi volitev 7. junija pa se bodo izpiti za nekaj dni prekinili ter se nadaljevali po volitvah.

Darovi za sklad L. Kemperla

Pavla Kuštrin lir 350.

Hvala!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

Nomesto cvetja na grob † Pepija Valen- tičiča daruje A. M. iz Gorice lir 1000.—

Hvala!

Tuba mirum spargens sonum...

Zadonel bo trombe glas...

»Ne, ne!« se je brnil brat. »Ne zdaj! Ne zdaj, ko sem tako blizu cilja! V enem letu bom posvečen. In takrat se bodo pred menoj odprla vrata v svet in Bog me bo napravil za kmeta na kameniti njivi svo- jega misijona, kakor mojega brata Pam- fija, ki se bo na Vseh svetih dan odpeljal na Sandviške otoke.«

Ozrl se je v klop, v kateri je klečal pater Pamfij. Šele pred nekaj meseci je bil posvečen.

»Kako bled je brat!« je pomislil Da- mijan. A končno to ni nič čudnega. Noč za nočjo je prečul ob bolniških posteljah. Noč za nočjo je bedel ob ležišču bede v prostovoljni samarijanski službi.

Patrov obraz je bil kakor obličje umi- rajočega. Kaj je bilo vendar to? Ali ga je naenkrat premagala utrujenost, katero je dolgo s silo premagoval. Ali mar to izmučeno telo ni hotelo več vršiti težke službe?

STRŽAŠKEGA

LETOSNI ROJANSKI PRVOOBHAJANCI

Gremo na Koroško

Skupno tržaško romanje h Gospe Sveti pri Celovcu

Objavljamo napovedano obvestilo o skupnem tržaškem romanju v letu 1953:

ČAS ROMANJA: Romanje se bo vršilo nepreklicno v soboto in nedeljo 25. in 26. julija tega leta. Prijavi se lahko vsak, kdor se hoče. Vedite pa, da je število udeležencev radi prevoza in prenočišča omejeno, zato se prijavite takoj, sicer lahko zamudite.

KAKO SE PRIJAVIŠ: Čas za prijavo je samo tri dni in sicer 8., 9., 10. junija, to je v ponedeljek, torek in sredo naslednjega tedna. V teh dneh oddaj svojemu duhovniku v župniji vsoto 4.200 lir in svojo osebno izkaznico. Zavedajmo se, da gremo v drugo državo in da je za to potreben potni list, zato mora vsak oddati izkaznico. V četrtek zvečer 11. junija dobi lahko vsak svojo osebno izkaznico nazaj in sicer pri duhovniku, kjer se je vpisal. Nekateri mladoletni in poročeni bodo imeli pozneje še kakšno pot, prav zato mora imeti vodstvo romanja dovolj časa, da se vse pravočasno uredi. — Optanti in vsi, ki nimajo italijanskega državljanstva, se ne morejo prijaviti na skupni potni list. Kdor ima svoj osebni potni list, se lahko prijavi.

STROSKI ZA ROMANJE: Skupna vsota za vsako osebo je 4.200 lir. S tem denarjem je plačano sledeče: vožnja v lepem pulmanu, dvojno kosilo v Celovcu, prenočišče in potni list. Vsak odda pri prijavi takoj celotno vsoto. Če bi se zgodilo, da kakšen pozneje ne bi mogel iti z nami, bo dobil nazaj ves denar razen za potni list, ki bo 1. julija že vložil in plačan. — Vsem prijavljencem bodo pravočasno sporočili, kje in kako si naj kupijo avstrijski denar, šilinge, brez katerega se na Koroškem ničesar ne dobi.

GLAVNI SPORED ROMANJA: Odhod v soboto 25. julija zjutraj ob petih. Na poti odmor v Vidnu in Trbižu. Po prehodu avstrijske meje obisk Vrbskega jezera in otoka, nato okrog treh popoldne kosilo v Celovcu. Zvečer ob šestih romarska pobožnost pri Gospe Sveti. Drugi dan po sveti maši s svetim obhajilom, obisk vojvodskega stola na Gosposvetem polju, nato kosilo in po kosilu izlet v Rožno dolino. Domov se vrnemo pozno ponoči. — Vsak romar bo dobil prve dni julija točen spo-

red s podrobnimi navodili in s številko avtobusa.

OTROCI se morejo prijaviti le, če so v spremstvu očeta ali matere. Za otroke je ista cena kakor za odrasle. Radi policijskih predpisov je tudi boljše, da mladoletni potujejo v družbi očeta ali matere (mladoletni do 21. leta).

To so jasna navodila za letošnje skupno romanje. Teh navodil ne bomo več objavljali; kdor česa ne razume, naj povpraša svojega duhovnika v župniji. — Za vodstvo romanja so odgovorni sledeči gospodje duhovniki: iz Doline, iz Riemanj, iz Rojana in iz Bazovice.

Ta navodila sklenemo s prijaznim vabilom na vse naše dobre vernike, naj se tega skupnega romanja udeležijo. To je že naše četrto vsakoletno skupno romanje. Rim, Barbana, Padova, Gospa Sveta. Kakor vidite, povsod poudarjamo romanje, ker to je naš cilj. Kdor bi mislil samo na izlet, naj ne hodi z nami, ker se ne bo dobro počutil. Mi romamo h Gospe Sveti ob veliki obletnici 1.200 let, kar so se pokristjanili naši pradedje na Koroškem. Rečemo pa jasno, da pri našem romanju ne bo manjkalo veselja in prijaznega razvedrila, kakor ga ni manjkalo v prejšnjih letih ob taki priliki. Želimo tudi, da se prijavi tudi veliko veselih pevcev, ker kaj bi rekli naši Korošci, če jim bomo premalo zapeli! Zato z veseljem na dolgo pot k najstarejši slovanski Marijini božji poti, ki je Gospa Sveta na Koroškem!

VODSTVO ROMANJA

Bazoviški srednješolci ponovijo prihodnjo nedeljo v Bazovici lepo uspešno pravljeno igro:

P E P E L K A

Igralci nastopajo v bogatih srednjeveških oblekah. Kdor hoče videti pravi kraljevski dvor, naj pride ta dan v BAZOVICO. Začetek ob 5h in pol.

Vabljeni predvsem okoličani!

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

»Bog, daj mi moči! Daj mi moči!« je molil duhovnik. Nato pa mu je bilo, kot da vihrajo pred njim na neizmernem oceanu velika bela jadra. Misijon je klical!

»Misijon,« je zastokal pater. »Bog, daj mi moči! Ne pusti, da bi zdaj omagal!«

Orgle so spremljale pesem pri darovanju:

»Libera eos de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum —

Reši jih iz žrela leva,
da jih ne pogoltne pekel,
da ne padejo v temo —«

»Bog, ne daj, da bi tudi mene zagrnila tema!« je prosil duhovnik. »Ne pusti me brez nade zdaj, ko hočem stopiti na tvojo ladjo!« Tedaj pa mu je spregovoril nek glas:

»In če te zdaj porinem od roba ladje nazaj; če se namesto tebe odpelje kdo drug, če te pahnem v največje trpljenje? Ali si pripravljen doprinesiti tudi to žrtev?«

Zona je spreletela izmučeno telo. Mrzel pot mu je stopil na čelo. Duhovnik pri oltarju je dvignil kelih pri povzdigovanju. Pater Pamfij je krčevito sklenil roki in v duši mu je kričalo:

»Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene!«

Izpred glavnega oltarja se je oglasil zvonček. Gospod se je daroval. Kelih trpljenja se je lesketal kakor milostni kelih nad sklonjenimi glavami in metal zlate žarke na krsto brata Kalista. In glas je iskal patra Pamfija:

»Bog svojemu lastnemu sinu ni prizanesel. Ali hočeš ti odriniti od sebe kelih trpljenja, ako ti ga pošlje? Kdo si, da hočeš pasti v roke živemu Bogu?«

Sunkoma je dih mladi duhovnik. Mučila ga je dvojna bridkost, dušna in telesna. Kri mu je plala v sencih. Rdeči krogi so mu plesali pred očmi. Vse njegovo telo je objel žareč plamen. A njegove ustnice so trudno jecljale:

»Oče, zgodi se tvoja volja!«
Nato se je nezavesten zgrudil v klop. Brat Damijan ga je na svojih močnih rokah odnesel v celice.

Za poitalijančenje slov. obale

Gotovo ni brez pomena, da namerava italijanska vlada zgraditi na meji med Italijo in Svobodnim tržaškim ozemljem v devinsko-nabrežinski občini in sicer pri Sosljanu naselje za 400 italijanskih ezulskih družin. Ezulski zvezi je bil v ta namen že izročena znesek 300 milijonov lir. S to vsoto so baje že kupili od devinskega princa potrebno zemljišče. Omenjeno zemljišče je nameravala kupiti je devinsko-nabrežinska občina, da bi na njem sezi-

dala novo šolsko poslopje. Devinski prine takrat zemljišča ni hotel prodati. Ker pa to zemljišče ne zadostuje za tako veliko naselje, ki bo obsegalo nič manj kot 100 stanovanjskih poslopij s štirimi stanovanji vsako, grozi sedaj domačim Slovincem nevarnost razlastitve. To bi bilo že četrto naselje italijanskih ezulov na naši slovanski obali, in še več na ozemlju, ki ga upravlja ZVU. Vidno je, da ne gre tu samo za človečanski čut in usmiljenje do brezdomcev, ampak ima Italija s tem svoje posebne namene.

ni polegel, tako da je bil govornik primoran zapustiti svojo govorniško tribuno. V zvezi s tem navaja »Giornale di Trieste« besede Togliattija, ki da je označil Gorico za slovansko mesto. Ker pa smo za »Giornale di Trieste« vsi Slovenci komunisti, bi morali pač braniti Terracinija, in ker tega nismo storili, Slovencev v Gorici ni.

Štandreež

V nedeljo zadnji dan maja smo imeli pri slovesnem sklepu šmarne tudi sprejem 17 deklic v Marijin vrtec.

Ganljivo jih je bilo videti v belih dolgih oblekah, klečeče okrog Marijinega oltarja, še bolj pa slišati njih srčno obljubo, da bodo zveste Mariji in pravilom Njega Vrta.

Da se bo tudi pri slovesnostih in procesijah ta Marijina družinica izkazovala, smo danes tudi slovesno blagoslovili prapor z Marijinimi simboli in z napisom »MARIJIN VRTEC«.

Po slovesnosti smo vsi pohiteli v dvorano, kjer smo se zares čudili pridnosti naših otrok pri deklamacijah, solospevih, baletih in živih slikah.

Čestitke in zahvala za zabavo vsemu novemu Marijinemu vrtcu!

Sovodnje

V nedeljo smo imeli prvo sveto obhajilo. Čeprav je prejelo letos samo pet otrok prvoobhajancev Jezusa v svoje srce, je bilo tudi zanje vse lepo pripravljeno in okrašeno. O, da bi jim sreča prvega sv. obhajila ostala vedno v srcu! — Po sv. maši so šli v spremstvu lanskih prvoobhajancev v župnišče, kjer so zajtrkovali in se slikali in prejeli spominske podohe. Popoldne pa smo se poslovili najprej od letošnjih šmarne, katere so nam še bolj utrdile ljubezen do Marije — Matere Stvarnikove. — Potem pa so nas razveselili v šolski sobi otroci iz Sirotišča z lepo trodejanko »Ivančkove sanje na dan prvega sv. obhajila«. — Morda je marsikateri otrok pri tej igrici začutil v srcu tisti glas, ki je Ivančka klical za misijonarja. Bog nam daj kakšnega duhovnika — misijonarja tudi iz naše vasi! Tudi s petjem in živimi slikami so nas razveselili otroci iz Sirotišča in tudi naši otroci. — O, da bi rodilo sadove prvo sv. obhajilo!

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

posluhuje otrok, da zmaga tam, kjer velikim ni dano.

Zeleti je, da bi se ti lepi dnevi sprejemov v Marijine kongregacije še večkrat ponovili in da bi naša mladina spoznala velik pomen organiziranega življenja pod Marijino zastavo.

Kako je bil sprejet Terracini v Gorici

V soboto zvečer se je zbralo na trgu Cesare Battisti veliko število Goričanov, da bi poslušali ali boljše preprečili govor komunističnega prvaka Terracinija. Komaj pa je Terracini začel svoj govor, so ga Goričani prekinili s petjem patriotskih pesmi in z življanjem. Celu uro se nemir

Doberdob

V četrtek sta praznovala svojo zlato poroko zakonca Ferletič Mihael in Terezija; čeprav vreme ni bilo naklonjeno, je vendar slovesnost v cerkvi in na domu potekla v najlepšem razpoloženju. Zakoncema, ki sta starša našega župana, želimo še mnogo let v zadovoljstvu in miru v krogu svoje družine.

Kraševcem je deževno vreme ugodno in so se pridelki lepo popravili. Volilna propaganda nas pusti precej v miru, le komunisti hodijo vabit naše ljudi in jih »fartabata«, pa najbrže ne bodo veliko dosegli, ker njihovi zastopniki ne delajo ravno lepe podohe o njihovi stranki, saj jo v vasi že imenujejo »stranko pijancev«; v naši vasi so vsi komunisti pijanci in vsi pijanci komunisti; zares lepa družba!

Sprejem v Marijino kongregacijo in dekliški Marijin vrtec

Zadnja nedelja v majniku bo ostala s svetlimi črkami zapisana v življenju Marijinih kongregacij. Zopet so se njene čete pomnožile za lepo število novih članov. Lep in v srce segajoč je bil pogled na strunne čete naših fantov pred oltarjem v cerkvi sv. Ignacija. Stolniški vikar č. g. dr. Humar je v izklesanih besedah poudaril velik pomen tega dogodka. Le v katoliških društvih organizirana mladina, je naš up za lepo bodočnost. Sledil je obred sprejema in blagoslov.

Prav tako je v cerkvi sv. Antona pokleknilo pred Marijin oltar 19 mladih deklic, ki so želele vstopiti v Marijin vrtec. Č. gospod voditelj jih je spomnil na veliko nalogo, ki jo tudi one lahko izvršijo v svetu, če bodo navdušene za dobro stvar, kakor so bili navdušeni otroci, ki so se odpravili s križarsko vojsko v sveto deželo in kakor so bili vztrajni in pogumni otroci iz Fatime. Bog se čestokrat

Ob prvi obletnici smrti našega preljubega in nepozabnega

dr. Josipa Abrama

bo sv. maša zadušnica dne 8. junija ob 8 uri v cerkvi Srea Jezusovega (ul. Ronco).

Zaljuoč družini ABRAM-JEVNIKAR

POZOR! POZOR! POZOR!

DARILNE POŠILJKE

Ali ste že naročili darilno pošiljko pri tvrdki

IMPORT **CITRUS** EXPORT

Lastnik Aleksander Goljevšček

TRST - TORREBIANCA 27 - TELEFON 24467

Storite to čimprej, ker Vaši sorodniki, znanci in prijatelji nujno potrebujejo in pričakujejo Vašo pomoč.

brata:

»Kdo odpotuje namesto mene v misijone?«

»Se ne vemo,« je odvrnil Damijan. »Mnogi upajo. Ko bi bil jaz posvečen, bi tako dolgo prosil, dokler me ne bi poslali namesto tebe.«

»Zakaj šele, ko bi bil posvečen,« je počasi spregovoril Pamfij. »Tudi tam je škof, ki te lahko posveti.«

Tedaj je Damijan krepko stisnil bolnikovo roko in razburjen zaklical:

»Meniš, da bi vendar smel prositi prednika?«

»Vsekakor poskusi!« mu je svetoval bolnik. »Vem, da je to tvoja največja želja in meni bi bilo v tolažbo, ko bi vedel, da si ti na mojem mestu.«

Nekaj minut kasneje je Damijan potkal na vrata patra Veneslava Vinčeka...

Pater Pamfij pa je sklenil roki in molil: »Vse svoje bolečine in veliko razočaranje, o Bog, ti darujem, da pošlješ njega namesto mene v misijone.«

Bolnikova molitev ni bila zaman. Prednik je sicer imel pomisleke. Razen tega je moral dati dovoljenje generalni pred-

stojnik. Vendar je pater Vinček Damijanovo prošnjo toplo priporočil. In res je čez nekaj dni iz Pariza dospelo dovoljenje. Bogoslovec Damijan de Veuster naj namesto svojega brata odpotuje na Sandviške otoke.

Radost novoimenovanega misijonarja je bila tako neugnan, da je sredi učne ure bušnil v študijsko sobo in tam preko klopi in miz predstavljal indijski ples. Skolastiki so sprva prav zares mislili, da se je mlademu Flameu zmešalo. Ko so pa zvedeli za vzrok njegovega norega veselja, so mu veselo stiskali roke. Damijan pa je planil dalje v bolniško sobo:

»Odpotujem! Odpotujem!« je kričal bratu.

Pater Pamfij mu je brez besed stisnil roko, oči pa je imel polne solz.

Najhujeje ga je seveda še čakalo — slovo od doma.

Oktober je potrgal listje z dreves in ga kot preprogo razstlal po tleh, pred njim so bili Vsi sveti in tedaj gre nebo preko zemlje. Tudi na najbolj zapuščene grobove je za dan vernih duš položil pisane vence.

(Nadaljevanje)